

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

EESTI KALANDUSE STRATEEGIA 2014-2020 ETTEVALMISTAV EKSPERTKOMISJON

PROTOKOLL

Tallinn

20. detsember 2011 nr 1

Algus kell 10.00, lõpp kell 12.00

Juhatas: Toomas Kevvai

Protokollis: Kerlin Ledis

Võtsid osa: Toomas Kevvai, Madis Reinup, Ain Järvalt, Ants Kikas, Kersti Kõiv, Karel Lember, Maret Merisaar, Valdur Noormägi, Kalle Liebert, Juhani Papp, Urmas Pirk, Toomas Saat, Eedi Sepp, Ivar Sikk, Ain Soome, Arne Taggo, Toomas Tamme, Endrik Tõnsberg, Hannes Ulmas, Mart Undrest, Priit Saksing, Tiiu Kupp

Puudusid: Ahto Järvik, Kersti Kõiv

Kutsutud: Põllumajandusministeerium - Kristi Ilves, Eve Külmallik, Eilike Paas, Rahandusministeerium – Kadri Tali.

Päevakord:

1. Eesti kalanduse strateegia 2007-2013 eesmärkide ülevaade.
2. Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi üldine planeerimine riiklikul tasemel.
3. Muud küsimused.

1. Eesti kalanduse strateegia 2007-2013 eesmärkide ülevaade - ettekanne Madis Reinup, Põllumajandusministeeriumi kalamajandusosakonna juhataja

Ettekande materjalid elektroonselt.

Küsimused ja vastused.

Urmas Pirk: kuidas arvutatakse tööhõivet?

Madis Reinup: täistöökohtade arv kalanduses.

Valdur Noormägi: need arvud pärinevad tõenäoliselt statistikaametist.

Toomas Kevvai: tänase arutelu keskseks kokkuleppeks võiks olla, millist strateegiat meil järgmiseks perioodiks vaja on – kui laiapõhjaline peaks strateegia olema ja milline peaks olema siduvus teiste strateegiatega.

2. Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi üldine planeerimine riiklikul tasemel - ettekanne Toomas Kevvai, Põllumajandusministeeriumi maaelu- ja kalanduspoliitika asekancler

Ettekande materjalid elektroonselt.

3. Muud küsimused

Toomas Kevvai: Palun kõigil osalejatel avaldada arvamust, kas strateegiat on üldse vaja ja millest strateegia koosneda võiks (millistele eesmärkidele keskendumine).

Toomas Saat: kahtlemata on strateegiavajalik ja see peaks olema võimalikult lai, hõlmama kõiki kalaga seotud aspekte.

Mart Undrest: tegemist on vajaliku ülesandega. Strateegia tuleks seda parem, mida parem on lähteülesanne. Oleneb ka, kes seda strateegiat hakkab koostama. Kindlasti annab strateegi laiema aluse ja põhja hilisemateks aruteludeks. Oleks olemas sisend, mille põhjal hiljem edasi arutada, strateegiat edasi arendada ja täiustada.

Eedi Sepp: ilma strateegiata EMKF vahendite kasutamine ei pruugi olla tulemuslik. Peaks olema üsna lai.

Karel Lember: vajalikkus on sellest, milliseks ta kujuneb, kui kasutatav ta on – et strateegia ei oleks ainult taustamaterjaliks. Niisama paberina ta vajalik ei ole.

Ain Järvalt: strateegia on vajalik, oluline sisse kirjutada mõõdikud, mille järgi hiljem hinnata, kuidas on strateegias kajastatud eesmärgid täidetud.

Maret Merisaar: partnerlusleppe sõlmimisel peab kindlasti selge olema see, mis on Eesti huvi, mida me tahame kalanduspoliitikalt saada. Rohelisel liikumisel hakkab olema probleem vesiviljelusega meres – see peab olema väga kontrollitud, et kahjulikud ained merre ei hakka liikuma.

Priit Saksing – kahtlemata on strateegiat vaja. Aga mitte ainult paberi peal, rohkem tuleb kaasata kogukonda. On liiga väike inimeste grupp, kes on kaasatud. Töötada tuleb inimeste heaks, lihtsaid inimesi tuleks harida rohkem, korraldada õppepäevi.

Ants Kikas: strateegia tuleb koostada. Kuna EMKF ei eelda strateegiadokumenti, siis kui see teha, siis peaks see olema laiapõhjalisem ja EMKF piiridest väljuma. Tulevikus peaks püüdma vältida: rakenduskavas on selgelt öeldud, et see on strateegia elluviimiseks, samas viiakse ellu seda, mis põhineb strateegia kava analüüsil. Kui uus strateegia koostada, siis see peab olema nii selge ja põhjalik, et sealt oleks võimalik otse seisukohti rakenduskavasse võtta, et mitte rakenduskavas tulla välja uute seisukohtadega. Uus strateegia peaks olema oluliselt põhjalikum. Mitmed olulised osad (näit konkurents ja turg) on väga vähe käsitletud või praktiliselt käsitlemata. Mida laiapõhjalisema strateegia tahame teha, seda raskem on seda dokumenti kokku kirjutada (ka uuringud ja analüüsid). Et tuleks kasulik asi, tuleks kaaluda konsultatsioonifirma kaasamist, kelle igapäevaseks tööks on strateegiaalane nõustamine.

Toomas Tamme: strateegias püstitatud eesmärgid peavad olema lihtsad ja arusaadavad, mõõdikud hinnatavad. Ühel hetkel peaks kogu strateegia olema kokkuvõetav ühel lehel – eesmärgid, kuidas nendeni jõuda ja mõõdikud. Dokument peab olema konkreetne.

Ain Soome: vajame kalanduse kohta terviklikku strateegiat. Terviklik nägemus, mida me sektoris plaanime teha. Oleks oluline vaadata, millised suunad annavad meile ka teised dokumendid kätte (Ühise kalanduspoliitika reform ja finantsmäärus).

Endrik Tõnsberg: mis puudutab harrastuskalapüüki, siis harrastuskalapüüdjal on olemas oma arengukava. On hea teada, et ka Põllumajandusministeerium tunnistab harrastuskalapüüki. Harrastuskalapüük kui sotsiaalne ventiil on väga hea võrdlus. Strateegia on vajalik.

Valdur Noormägi: strateegia on vajalik. Initsiatiiv peaks rohkem tulema sektori poole pealt. Mitte riigi arusaam ei peaks olema sektorile arusaadav, vaid sektori arusaam peab olema rohkem arusaadav riigile. Lähtuda tuleb tervest sektorist – meil on ainulaadne sisevete kalandus, kaugpüük, rannikupüük, vesiviljelus. Suurem tähelepanu peaks strateegias pöörama tootmisorganisatsioonidele ja kalanduspiirkondadele, et nad 2020. aastaks muutuks iseseisvaks, suudaks ise tegutseda ja organiseerida kalandust oma maakonnas.

Tiiu Kupp: strateegia peab olema ühemõtteliselt arusaadav. Vajalik koostöö kõikide valdkondade vahel. Vaja vaadata tulevikku.

Arne Taggo: rannakalurite poolt vaadatuna on strateegia koostamine väga vajalik. Strateegia peab olema laiapõhjaline. Meid väga huvitavad tulemid, millistele kokkulepetele suudetakse jõuda.

Urmas Pirk: strateegia peab olema. Uut pole vaja leiutada, arendada käesolevat strateegiat. Suund peaks olema rohkem demokraatia poole, et võimalusi oleks rohkem.

Ivar Sikk: Rahandusministeeriumi jaoks on see küsimus, et kui me vaatame riigi tasandil strateegiate ja arengukavade maastikku, siis meie eesmärk on seda korrastada. Strateegiad on siis sektori kui riigi jaoks vajalikud, aga vaja läbi rääkida, et mis taseme strateegia see on. Partnerlusleppe jaoks sisendi saamine on positiivne tulemus. Peaksime rohkem mõtlema sellele, mis tulevik toob. Ühe küsimusena vaatama, kui palju riik peaks rahastama ühte või teist valdkonda. Muudes valdkondades uuritakse, kus on sekkumiskohad, et kasutada ka muid finantsinstrumente (nt garantiide andmine). Seda tehakse liikmesriigiti väga erinevalt. Rahalised ressursid vähenevad kindlasti. Strateegiast peab ka midagi kasu olema. Mida rohkem suudame mõelda sekkumiskohtade peale ja fookuseerimise peale, seda parem. Peab leida üles väga selged fookuskohad (et strateegia ei vajuks liiga laiali). Lisaväärtus on sellest, et me vaatame erinevate fondide tegevusi koos. Kõiki tegevusi ei pea tegema kalandusfondist. Teatud investeringuid on võimalik teha teistest fondidest.

Kalle Liebert: kinnitaks üle, et igasugune sektori poolne initsiatiiv on teretulnud. Kuna rahalised ressursid vähenevad, siis seda rohkem peab mõtlema, kuhu ressursi panustada, et sellel oleks jätkusuutlik mõju.

KOKKUVÕTE. Toomas Kevvai

Kindlasti on oluline regionaalpoliitiline aspekt. Oleme sellele üritanud ka eelnevalt tähelepanu pöörata. Strateegia ühe eesmärgina näeme, et see peab olema mõtestatud alus rakenduskavale. Keskkonnaorganisatsioonidelt tuli olulist kriitikat keskkonnapolitiika terviklikkusele, mis puudutab meresaadet ja vesiviljelust meres. Mis puudutab kogukondi, siis kogukondade kaasamine sõltub ka kogukonnast endast. Kõikide inimesteni me strateegia eesmärgid ja tegemist viia ei suuda, aga proovime selle teha kõigile arusaadavaks. Mõõdikud on kindlasti tähtsad. Hea idee kaasata konsultatsioonifirmat, kellel on strateegiaalast planeerimise kogemust. Strateegia

sisulist tegemist me välja delegeerida ei soovi. Kindlasti me seda kaasamise mõtet kaalume. Strateegia seos rakenduskavaga võiks alati parem olla. Põhieesmärgiks on, et strateegia peab haakuma hilisemate sisuliste otsustega. Strateegias olukorra kirjeldusega peaks proovima katta kõik valdkonnad, mida me hakkame käsitlema. Eesmärgid peavad olema üheselt selged ja arusaadavad ja mõõdetavad.

Tundub, et meil on valmisolek teha laiapõhjaline strateegia. Proovime teha strateegia, mis oleks kasulik kogu sektorile. Strateegiat ei pea tegema tänaste murede lahendamiseks, vaid vaatega tulevikku. Kindlasti ei pea strateegiat tegema vaid raha jaotuse kavana. Olukorra kirjeldusega peame katma nii kalavarusid, kalavarude taastootmise küsimust (kalaressurssi), püügikorraldust, harrastuspüüki, kutselist püüki, rääkima kalanduse tänasest struktuursest olukorrast, tarbimisest (Eesti tarbija roll Eesti kalanduses), järelevalve kirjeldus (tugevused, nõrkused, probleemid).

Järgmise sammuna koostame olukorra kirjelduse. Saadame teile täiendamiseks. Kui olukorra kirjeldusest ei tule osad probleemid välja, siis ootame ettepanekuid selle laiendamiseks. Järgmise kokkusaamise põhiteemaks oleks see, et pühenduksime strateegilisele debatile – millised oleksid meie kalanduspoliitilised eesmärgid ja millised peaksid olema nende mõõtmine. Peaksime proovima jõuda selleni, et suudaksime kokku leppima 4-6 keskest mõõdikut, mis meie eesmäärke kirjeldaks. Nendel mõõdikutel peaks olema nii tänane hetkeseis kui tuleviku väärtus. Kui me oleme eesmärgid kokku leppinud, siis saame järgmisel korral rääkida SWOTist ja jõuda loodetavasti kevadeks meetmeteni.

Meie koos keskkonnaministeeriumiga paneme kokku olukorrakirjelduse ja koostame strateegilise debati küsimused.

Mart Undrest: üks strateegia on koostatud. Kas sellele teete ka kriitilise hinnangu? Läbi selle oleks uut strateegiat paremini teha.

Toomas Kevvai: rakenduskava rakendamise vahehindamine on toimunud ja seda on seirekomisjonis ka tutvustatud. Ootame teie poolt sisendit sellele, mis puudutab nõ *lessons learned*. Üks strateegia osa peakski olema eelmise strateegia tulemused.

Tiiu Kupp: kas järgmiseks korraks olemas PRIA meetmete kokkuvõtte aasta 2011 kohta.

Toomas Kevvai: see on rahalise kasutamise küsimus, mitte mõju hindamine aga mõjud peaks olema väljaspool rahalist tulemust. See ei haaku sellega, palju meil programmist väljamakseid on tehtud. Haakub sellega, milline on olnud meetmete mõju. Härra Kikas, kuidas mõtlesite konsultatsioonifirma kaasamist?

Ants Kikas: hindajateks oleme meie, aga oluline oleks, et asjad ei valguks laiali, et oleks metoodiline juhendamine. Meie kokku kirjutatud dokumendi lugemine. Aidata ka uuringute analüüside osas.

Toomas Kevvai: oluline punkt on ka see, et kui olukorra kirjeldust tehes mõistame, et meil on mingi arusaamine puudu, siis saame tellida selleks ka uuringuid. Kuna strateegia ei ole nõutud, siis komisjoni poolset strateegia eelhindamise nõuet ei ole. Kui aga tundu, et strateegia vajab eelhindamist, siis me seda ka teeme.

Valdur Noormägi: foorumi liikmed võiks teha oma ettepaneku, mida nad näevad uue strateegia eesmärkidena. Et ministeeriumil oleks ülevaade, mida erinevad osapooled eesmärkidena näevad.

Mart Undrest: tekib küsimus, kas igaüks lähtuks vaid oma sektorist või püüab leida eesmäärke kogu kalanduse seisukohast.

Ivar: et kõik kirjutaks oma soovid paberile, oleks metoodiline küsimus. Uue strateegia puhul me nullist peale ei hakka – indikaatorid on püstitatud, vaatame, milline on nende mõju olnud. Eesmärgid tulevad ka eelmise strateegiaga saavutatu baasilt. Kui igauks kirjeldaks eraldi, kuidas tema asju näeb, siis sellest ei pruugi midagi välja tulla. Enne tuleks mõelda, kas see selles arutelu etapis anna üldse mingit lisandväärtust.

Toomas: prooviks kõigepealt leida, kus me oleme ja alles siis, kuhu me jõuda tahame.

Mart Undrest: kas need olid ainukesed indikaatorid, mis välja toodi.

Madis Reinup: strateegia juures rohkem ei olnud, rakenduskavas on välja toodud rohkem indikaatoreid.

Toomas Kevvai: oluline on jõuda selline, et me suudaks ühes suunas mõelda. Iga eesmärgi kirjeldus peab baseeruma sellele, kuskohas me täna oleme. Tuleb enda jaoks selgeks teha seosed eesmärkide ja valitavate meetmete vahel. Seega eesmärke oma ilma varasemat analüüsimata raske välja tuua.

Valdur Noormägi: igal organisatsiooni juhil peavad olema pikaajalised eesmärgid. Kalaliidu eesmärk oleks see, et kui me 2013. aastaks saavutame majandusliku stabiilsuse, siis aastaks 2020 võiks meil olla tugevad organisatsioonid vesiviljeluses, rannapüügis, kaugpüügis ja tugevad piirkondlikud arendajad. Tugevad piirkondlikud arendajad suurendavad piirkondade majanduslikku sõltumatust.

Ivar Sikk: igal organisatsioonil on kindlasti omad eesmärgid. Ministeeriumi poole pealt vaadates peab kasutama mingisugust metoodikat, tegutsema teatud mängureeglite järgi. Tundub õigem minna edasi ministeeriumi poolt välja pakutud metoodikaga. Ka seal saavad kõik osapooled anda oma panuse. Mitte, et ei tahaks teada, mis organisatsioonid arvavad, vaid sellest ei pruugi hetkel suurt kasu olla.

Toomas Kevvai: ministeerium paneb kokku olukorra kirjelduse, mille saadame jaanuari keskel kõigile täiendamiseks. Ministeerium ei keela kellelgi saata oma eesmärke ja ettepanekuid.

Otsustati.

Järgmise kokkusaamise teemad:

Uue EMKF määruse tutvustamine

Olukorra kirjeldus.

Strateegiline debatt – saadame ette küsimused.

Toomas Kevvai
Komisjoni esimees

Kerlin Ledis
Protokollija